

**การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์***
**SCHOOL SAFETY MANAGEMENT UNDER THE BURIRAM SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE**

ทัศนัย นกพรหม,¹ สุทธิศักดิ์ แก้วจินดา² และ องอาจ เทียมกลาง³

Thassanai Nokprom¹ Suttisak Kaewjinda² and Ongart Thiamklang³

¹⁻³วิทยาลัยนครราชสีมา

¹⁻³Nakhonratchasima College, Thailand

Corresponding author E-mail: thassanai.2532@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา และ 3) แนวทางการส่งเสริมการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 346 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan และสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80–1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที(t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F- test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามมาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษา 3 ปี ได้แก่ ด้านมาตรการป้องกัน ด้านมาตรการปลูกฝัง และด้านมาตรการปราบปราม พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านมาตรการป้องกัน รองลงมาคือ ด้านมาตรการปราบปราม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านมาตรการปลูกฝัง

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

* Received 7 April 2026; Revised 2 May 2026; Accepted 12 July 2026

3. แนวทางการส่งเสริม การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา ได้แก่ การกำหนดนโยบายและแผนความปลอดภัย การส่งเสริมจิตสำนึกด้านความปลอดภัย และการกำหนดแนวทางจัดการเหตุการณ์ พร้อมทั้งประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ: การบริหาร, ความปลอดภัย, สถานศึกษา

Abstract

The purpose of this research is: 1) to study the management of safety in educational institutions, 2) to compare the management of safety in educational institutions, and 3) to identify guidelines for promoting safety management in educational institutions under the Buriram Secondary Educational Service Area Office. The sample used in the study consisted of 346 school administrators and teachers, with the sample size determined using the Krejcie and Morgan table and stratified random sampling. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire, with a validity index ranging from 0.80 to 1.00 and a reliability coefficient of 0.96 for the entire questionnaire. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance (F-test)

Research findings revealed that:

1. The management of school safety in schools under the Buriram Secondary Educational Service Area Office is generally at a high level. When considering each aspect according to the 3P school safety measures—prevention measures, instillation measures, and suppression measures—it was found that all aspects are at a high level. The aspect with the highest average score is prevention measures, followed by suppression measures, and the aspect with the lowest average is instillation measures.

2. The comparison of opinions on school safety management, classified by position, work experience, and school size, showed no differences overall and in each aspect.

3. Guidelines for promoting school safety management include setting safety policies and plans, promoting safety awareness, establishing incident management procedures, and coordinating cooperation with relevant agencies.

Keywords: Administration, Safety, Educational Institution

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580 เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะยาวที่มุ่งเน้นการพัฒนาอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ควบคู่กับการเสริมสร้างความมั่นคงของประเทศในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมุ่งเน้นความสมดุล ความพอประมาณ และการมีภูมิคุ้มกัน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ มีศักยภาพในการเรียนรู้ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัยและมีคุณภาพ จึงถือเป็นหัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติในระยะยาว (ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580, 2561) ในมิติเชิงความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความปลอดภัยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับสังคม ชุมชน จนถึงระดับองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะสถานศึกษา ซึ่งถือเป็นองค์กรทางสังคมที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้เติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ สถานศึกษาจึงไม่เพียงทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการเท่านั้น แต่ยังคงเป็นพื้นที่ที่มีความปลอดภัยทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะชีวิต และการหล่อหลอมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการบริหารการศึกษาในมุมมองเชิงระบบ ที่มองว่าสถานศึกษาเป็นระบบย่อยของสังคม ซึ่งต้องมีการบริหารจัดการองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างสัมพันธ์และเกื้อหนุนกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน

เพื่อให้การบริหารงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพที่ชัดเจน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดกรอบแนวทางการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาโดยใช้ “มาตรการ 3 ป” ได้แก่ มาตรการป้องกัน มาตรการปลูกฝัง และมาตรการปราบปราม ซึ่งสะท้อนแนวคิดการบริหารจัดการความปลอดภัยเชิงระบบที่ครอบคลุมทั้งระยะก่อนเกิดเหตุ ระหว่างเกิดเหตุ และหลังเกิดเหตุ มาตรการดังกล่าวมุ่งเน้นการลดความเสี่ยง การสร้างจิตสำนึกและพฤติกรรมด้านความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียนและบุคลากร รวมถึงการจัดการและแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดเหตุไม่ปลอดภัยอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

จากการดำเนินงานตามนโยบายและกรอบแนวทางด้านความปลอดภัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการกำกับ ติดตาม และสนับสนุนการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาในพื้นที่ ยังคงประสบปัญหาและข้อจำกัดในการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นระบบในระดับเขตพื้นที่ เมื่อพิจารณาตามกรอบมาตรการ 3 ป พบว่าการขับเคลื่อนนโยบายจากระดับเขตสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษายังขาดความเชื่อมโยงและความต่อเนื่อง ส่งผลให้การดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาในพื้นที่มีความแตกต่างกัน และยังไม่สามารถยกระดับคุณภาพความปลอดภัยให้เป็นมาตรฐานเดียวกันได้ ในด้านมาตรการ

ป้องกัน พบว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ยังขาดกลไกการบริหารจัดการและการกำกับติดตามที่เป็นระบบและต่อเนื่อง แม้จะมีการกำหนดนโยบายและแผนงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา แต่การถ่ายทอดนโยบาย การสนับสนุนทรัพยากร และการติดตามผลการดำเนินงานจากระดับเขตไปสู่ระดับสถานศึกษายังมีข้อจำกัด อันเนื่องมาจากปัญหาด้านงบประมาณ บุคลากร และภาระงานอื่นของสำนักงานเขต ส่งผลให้สถานศึกษาหลายแห่ง โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนในพื้นที่ชนบท ไม่สามารถพัฒนาระบบป้องกันความเสี่ยง อุปกรณ์ความปลอดภัย และการเตรียมความพร้อมต่อเหตุฉุกเฉินให้เป็นไปตามมาตรฐานได้อย่างทั่วถึง ในด้านมาตรการปลูกฝัง แม้ว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์จะมีการส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมด้านความปลอดภัยแก่ผู้เรียนและบุคลากร แต่ยังคงขาดแนวทางเชิงระบบในการบูรณาการประเด็นความปลอดภัยเข้าสู่กระบวนการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องในระดับเขตพื้นที่ การดำเนินงานส่วนใหญ่ยังขึ้นอยู่กับความพร้อมและการตัดสินใจของแต่ละสถานศึกษา ทำให้การสร้างจิตสำนึกและวัฒนธรรมความปลอดภัยในหมู่นักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาไม่เกิดขึ้นอย่างเป็นเอกภาพและยั่งยืน นอกจากนี้ สำนักงานเขตพื้นที่ยังขาดการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาในด้านการจัดการเรียนรู้เรื่องความปลอดภัยเชิงจิตสำนึกอย่างเป็นระบบ สำหรับด้านมาตรการปราบปราม พบว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ยังขาดระบบกลางในการติดตาม ตรวจสอบ และรายงานเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยที่เป็นมาตรฐานเดียวกันในระดับเขตพื้นที่ ส่งผลให้การจัดการเหตุไม่ปลอดภัยของสถานศึกษาแต่ละแห่งเป็นไปตามดุลยพินิจและแนวปฏิบัติที่แตกต่างกัน ขาดการรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบและการวิเคราะห์เชิงนโยบายเพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางป้องกันและพัฒนามาตรการด้านความปลอดภัยในอนาคต ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดในการบริหารจัดการความปลอดภัยของสำนักงานเขตพื้นที่ ทั้งในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการศึกษา วิเคราะห์ และพัฒนาอย่างเป็นระบบ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์, 2568)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นในการศึกษาการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาการบริหารความปลอดภัยตามกรอบมาตรการ 3 ป ที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบความปลอดภัยในสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็ง เป็นระบบ และยั่งยืน อันจะสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และความมั่นคงของประเทศไทยในระยะยาว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามตำแหน่งประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากับประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำนวน 3,329 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 183 คน และครูจำนวน 3,146 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์, 2568)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำนวน 346 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 20 คน และครูผู้สอน จำนวน 326 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของ Krejcie and Morgan (1970) และได้โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีผลงานในการบริหารงานด้านสถานศึกษาปลอดภัยดีเด่นหรือได้รับรางวัลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาปลอดภัย จำนวน 7 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

3.2.1 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง มีคำถามเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลงานในการบริหารงานด้านสถานศึกษาปลอดภัยดีเด่นหรือได้รับรางวัลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาปลอดภัย จำนวน 7 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง(Purposive Sampling)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า โดยผู้ตอบจะได้รับคำถามเช่นเดียวกัน และในลำดับขั้นตอนเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ถามถามได้ตรงประเด็นที่ต้องการ ไม่ออกนอกเรื่อง ไม่เกินขอบเขตที่กำหนดไว้และข้อมูลที่ได้รับสามารถนำมาประมวลผลได้ โดยมีขั้นตอนการสัมภาษณ์ ดังนี้

- 1) กำหนดเวลาในการสัมภาษณ์ 15-20 นาที และนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
- 2) เตรียมอุปกรณ์จัดบันทึกที่เหมาะสมกับสถานการณ์
- 3) แนะนำตัวเอง และสร้างบรรยากาศให้รู้สึกเป็นกันเอง
- 4) บอกวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ และขออนุญาตจัดบันทึกหรือใช้เครื่องมือบันทึกเสียงจากผู้รับการสัมภาษณ์
- 5) ป้อนคำถามเหมาะสมกับเวลา และทำการบันทึกหลังจากการสัมภาษณ์เสร็จ
- 6) ขอบขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย () และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 136 - 143) ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตามตำแหน่ง และ ประสิทธิภาพในการทำงาน โดยใช้ค่า t – test (Independent samples)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตาม ขนาดสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One way ANOVA)

5. วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยสังเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis)ที่ได้จากการสัมภาษณ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่
 - ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ
 - ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค
2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - ความถี่ (Frequency)
 - ร้อยละ (Percentage)
 - ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553:136 -143)
 - t- test แบบ Independent samples
 - F- test แบบ One way ANOVA

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามมาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษา 3 ป ได้แก่ ด้านมาตรการป้องกัน ด้านมาตรการปลูกฝัง และด้านมาตรการปราบปราม พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านมาตรการป้องกัน รองลงมาคือ ด้านมาตรการปราบปราม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านมาตรการปลูกฝัง โดยมีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

1.1 ด้านมาตรการป้องกัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการกำหนดมาตรการและแนวทางในการป้องกันความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของนักเรียนและบุคลากรอย่างเป็นระบบ รองลงมาคือ สถานศึกษามีการตรวจสอบสภาพอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมให้มีความปลอดภัยอยู่เสมอ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการจัดทำฐานข้อมูลหรือระบบสารสนเทศด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา

1.2 ด้านมาตรการปลูกฝัง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตนเพื่อป้องกันอันตรายจากสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม รองลงมาคือ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมหรือโครงการเพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกด้านความปลอดภัยให้แก่ นักเรียนและบุคลากร และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองและชุมชนในการปลูกฝังพฤติกรรมด้านความปลอดภัย

1.3 ด้านมาตรการปราบปราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษามีการกำหนดแนวทางหรือมาตรการในการจัดการเหตุการณ์ความไม่ปลอดภัยที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน รองลงมาคือ สถานศึกษามีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อเกิดเหตุการณ์ด้านความปลอดภัย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการจัดเก็บข้อมูลและติดตามผลการดำเนินงานเมื่อเกิดเหตุการณ์ความไม่ปลอดภัยอย่างเป็นระบบ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ พบว่า แนวทางที่เหมาะสมควรเน้นการดำเนินงานตามมาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษา 3 ป อย่างเป็นระบบ ได้แก่ 1) ด้านมาตรการป้องกัน ควรกำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานด้านความปลอดภัยอย่างชัดเจน พร้อมทั้งมีการประเมินความเสี่ยงและเฝ้าระวังภัยที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษา 2) ด้านมาตรการปลูกฝัง ควรส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกและความตระหนักรู้ด้านความปลอดภัยให้นักเรียน ครู

และบุคลากร ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 3) ด้านมาตรการปราบปราม ควรกำหนดแนวทางการจัดการเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยอย่างชัดเจน รวมทั้งประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่อง การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามมาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษา 3 ป ได้แก่ ด้านมาตรการป้องกัน ด้านมาตรการปลูกฝัง และด้านมาตรการปราบปราม พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านมาตรการป้องกัน รองลงมาคือ ด้านมาตรการปราบปราม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านมาตรการปลูกฝัง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีการดำเนินงานด้านความปลอดภัยตามนโยบายและแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้กำหนดมาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษาไว้เป็นแนวทางในการดำเนินงานอย่างชัดเจน ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผน กำกับติดตาม และดำเนินงานด้านความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิระ กุสุวรรณวิจิตร (2567) ได้ทำศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพักตร์ เลยกกลาง (2566) ที่ศึกษาการบริหารด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา ซึ่งพบว่า การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรทุกกลุ่มปฏิบัติงานภายใต้แนวนโยบายและมาตรฐานด้านความปลอดภัยเดียวกันจากหน่วยงานต้นสังกัด ส่งผลให้มีการรับรู้ ความเข้าใจ และแนวทางการบริหารงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) จำแนกตามตำแหน่ง ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากรทั้งสองกลุ่มมีบทบาทในการดำเนินงานด้านความ

ปลอดภัยภายใต้แนวทางและมาตรฐานเดียวกันของสถานศึกษา ส่งผลให้มีการรับรู้และแนวปฏิบัติด้านความปลอดภัยไปในทิศทางเดียวกัน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตติกุล บุญเทพ และคณะ (2569) ที่ศึกษาการบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียน เฉพาะความพิการประเภทความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2 ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการ บริหารงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 2) จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการ ทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาโดย ภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการดำเนินงานด้านสถานศึกษา ปลอดภัยเป็นภารกิจที่บุคลากรทุกคนในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และได้รับการ ถ่ายทอดแนวทางการปฏิบัติด้านความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้บุคลากรที่มี ประสบการณ์แตกต่างกันมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ งานวิจัยของ อลงกต สระนอก และคณะ (2568) ที่ศึกษาการบริหารความปลอดภัยโดยใช้หลัก 3 ป ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา ซึ่งพบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารความปลอดภัย ของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เนตรนภา อัทธฤทธิ์ และคณะ (2568) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ผลจากการเปรียบเทียบตาม ตัวแปร จำแนกตามประสบการณ์การทำงานและขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและราย ด้านไม่แตกต่างกัน 3) จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาที่มีขนาด แตกต่างกันอย่างมีความคิดเห็นต่อการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาโดยภาพรวมและ รายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาทุกขนาดมีการดำเนินงานด้านความ ปลอดภัยภายใต้กรอบนโยบายและมาตรฐานเดียวกันจากหน่วยงานต้นสังกัด ส่งผลให้แนว ทางการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษามีทิศทางที่ใกล้เคียงกัน ผลการวิจัย ดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษศิริรินทร์ สร้อยแห (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง การดำเนินงาน ด้านสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานด้านสถานศึกษา ปลอดภัยของโรงเรียน เมื่อจำแนกตามขนาดสถานศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานพบว่า ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเนตรนภา อัทธฤทธิ์ และคณะ (2568) ได้ทำวิจัย เรื่อง การบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลจากการเปรียบเทียบตามตัวแปร จำแนก ตามประสบการณ์การทำงานและขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่าง กัน

3. ผลการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา พบว่า ควรดำเนินงานตามมาตรการความปลอดภัย 3 ป ได้แก่ การป้องกัน การปลูกฝัง และการปราบปราม อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยด้านการป้องกันควรกำหนดนโยบายและแผนงานที่ชัดเจน พร้อมทั้งประเมินความเสี่ยงและดูแลสภาพแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ ด้านการปลูกฝังควรส่งเสริมจิตสำนึกด้านความปลอดภัยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้และการจัดการศึกษา อย่างเหมาะสม และด้านการปราบปรามควรกำหนดแนวทางการจัดการเหตุการณ์ที่ชัดเจน พร้อมทั้งประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ เกษศิริรินทร์ สร้อยแห (2565) และ อลงกต สรณอก และคณะ (2568) ซึ่งเสนอว่า การดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาควรครอบคลุมมาตรการ 3 ป ได้แก่ การป้องกัน การปลูกฝัง และการปราบปราม โดยมุ่งเน้นการวางแผนและประเมินความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ การส่งเสริมจิตสำนึกและพฤติกรรมด้านความปลอดภัยของผู้เรียนและบุคลากร ตลอดจนการกำหนดแนวทางจัดการเหตุการณ์และการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและเกิดความปลอดภัยอย่างยั่งยืน

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า 1. การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามมาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษา 3 ป ได้แก่ ด้านมาตรการป้องกัน ด้านมาตรการปลูกฝัง และด้านมาตรการปราบปราม พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านมาตรการป้องกัน รองลงมาคือ ด้านมาตรการปราบปราม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านมาตรการปลูกฝัง 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3. แนวทางการส่งเสริม การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา ได้แก่ การกำหนดนโยบายและแผนความปลอดภัย การส่งเสริมจิตสำนึกด้านความปลอดภัย และการกำหนดแนวทางจัดการเหตุการณ์ พร้อมทั้งประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านมาตรการป้องกัน สถานศึกษาควรพัฒนาระบบป้องกันความเสี่ยง โดยสำรวจจุดเสี่ยงและตรวจสอบสภาพแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งกำหนดแนวทางป้องกันที่เหมาะสม และสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ด้านมาตรการปลูกฝัง ควรส่งเสริมความรู้และจิตสำนึกด้านความปลอดภัยแก่ผู้เรียน และบุคลากร ผ่านการจัดกิจกรรมและการบูรณาการในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม

3. ด้านมาตรการปราบปราม ควรกำหนดแนวทางการจัดการเหตุการณ์ที่ชัดเจน พร้อมระบบเฝ้าระวังและการช่วยเหลือ รวมทั้งประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- เกษศิริรินทร์ สร้อยแห. (2565). การดำเนินงานด้านสถานศึกษาปลอดภัยของโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา.
เนตรนภา อัทธฤติ และคณะ. (2568). การบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2. เสี่ยงธรรมจากมหายาน.
11(2) : 185-203.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
รัตติกุล บุญเทพ และคณะ. (2569). การบริหารงานด้านความปลอดภัยของโรงเรียนเฉพาะ
ความพิการประเภทความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มสถานศึกษาสังกัดสำนัก
บริหารงาน การศึกษาพิเศษ กลุ่ม 2. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ. 6(1) : 1-
21.
- วชิระ กุสุวรรณวิจิตร. (2567). การบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุพักตร์ เลยกกลาง. (2566). การบริหารด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขต
พื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ. 3(1) :
465-474.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัย ของ
สถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์. (2568). สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เรียกใช้เมื่อ 13 ธันวาคม 2568 จาก <https://www.ssbr.go.th/>
- อลงกต สรนอก และคณะ. (2568). การบริหารความปลอดภัยโดยใช้หลัก 3 ป ใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา. สึกษา
วารสารศึกษาศาสตร์. 12(1) : 223-233.



Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.